

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
ЦЭНТР ДАСЛЕДАВАННЯЎ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ,
МОВЫ І ЛІТАРАТУРЫ НАН БЕЛАРУСІ
ІНСТЫТУТ МОВАЗНАЎСТВА ІМЯ ЯКУБА КОЛАСА

ПРАГРАМА

Рэспубліканскай навуковай канферэнцыі

**«ПАРАЎНАННЕ СІСТЭМ БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОЎ
І ДАСЛЕДАВАННЕ АСАБЛІВАСЦЕЙ ІХ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ
Ў СУЧАСНЫМ ГРАМАДСТВЕ»**

(да 40-годдзя аддзела беларуска-рускіх моўных сувязей)

16 чэрвеня 2017 года

Мінск, Беларусь

РЭГЛАМЕНТ ПРАВЯДЗЕННЯ КАНФЕРЭНЦЫІ

16 чэрвеня

9:00 – 9:50 – рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі (г. Мінск, вул. Сурганава, 1, корп. 2, 10-ы паверх)

10:00 – 11:00 – урачыстае адкрыццё канферэнцыі

11:00 – 13:00 – пленарнае пасяджэнне

13:00 – 14:00 – кава-паўза

14:00 – 17:00 – праца секцый

18:00 – культурная праграма для ўдзельнікаў канферэнцыі

Месца правядзення канферэнцыі:

**Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа,
г. Мінск, вул. Сурганава, 1/2.**

Пленарнае пасяджэнне – пакой 302 (3 паверх)

Секцыя 1 – пакой 1014 (10 паверх)

Секцыя 2: падсекцыя 1 – пакой 1012 (10 паверх)

падсекцыя 2 – пакой 302 (3 паверх)

Секцыя 3 – пакой 1009 (10 паверх)

Секцыя 4 – пакой 1003 (10 паверх)

Працягласць выступленняў:

пленарных – 20 хвілін, секцыйных – 10 хвілін, удзел у дыскусіях – 5 хвілін.

УРАЧЫСТАЕ АДКРЫЦЦЁ КАНФЕРЭНЦЫІ

Прывітанні ў адрас удзельнікаў і гасцей канферэнцыі:

Гусакоў Уладзімір Рыгоравіч, доктар эканамічных навук, прафесар, акадэмік НАН Беларусі, Старшыня Прэзідыума НАН Беларусі.

Каваленя Аляксандр Аляксандравіч, доктар гістарычных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, акадэмік-сакратар Аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі.

Лакотка Аляксандр Іванавіч, доктар гістарычных навук, доктар архітэктуры, прафесар, акадэмік НАН Беларусі, дырэктар Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі.

Капылоў Ігар Лявонавіч, кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дырэктар Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі.

* * *

Лукашанец Аляксандр Аляксандравіч (доктар філалагічных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, першы намеснік дырэктара па навуковай рабоце Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Перадумовы стварэння аддзела беларуска-рускіх моўных сувязей і яго развіццё»*.

Нікалаева Вольга Міхайлаўна (кандыдат філалагічных навук, загадчык аддзела беларуска-рускіх моўных сувязей Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Асноўныя напрамкі дзейнасці аддзела беларуска-рускіх моўных сувязей»*.

ПЛЕНАРНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ

1. Булыка Аляксандр Мікалаевіч (доктар філалагічных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, галоўны навуковы супрацоўнік аддзела гісторыі беларускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Лексіка раманскага паходжання ў старабеларускай і старарускай мовах»*.

2. Лукашанец Аляксандр Аляксандравіч (доктар філалагічных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, першы намеснік дырэктара па навуковай рабоце Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Лексіка нацыянальнай мовы ва ўмовах блізкароднаснага білінгвізму»*.

3. Николаева Ольга Михайловна (кандидат филологических наук, заведующий отделом белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«О концепции “Русско-белорусского толково-сопоставительного словаря полевых единиц”»*.

4. Рычкова Людмила Васильевна (кандидат филологических наук, доцент, профессор кафедры перевода и межкультурной коммуникации Гродненского государственного университета им. Янки Купалы): *«Корпусные технологии в изучении естественного взаимодействия белорусского и русского языков в региональных СМИ Беларуси»*.

5. Диккебоом Инесса Дмитриевна (кандидат филологических наук, Volksuniversiteit Alkmaar, преподаватель; Rechtbank Alkmaar, присяжный переводчик (Нидерланды)): *«“Spreekt u Wit-Russisch?” или о том, понимают ли голландцы белорусский язык»*.

13:00 – 14:00 – кава-паўза

ПАСЯДЖЭННІ СЕКЦЫЙ

СЕКЦЫЯ I

БЕЛАРУСКА-РУСКІ БІЛІНГВІЗМ І МЕТАДЫЧНЫЯ ПЫТАННІ МОЎНАЙ АДКАЦЫІ ВА ЎМОВАХ БЛІЗКАРОДНАСНАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ДВУХМОЎЯ

(пакой 1014, 10 паверх)

Кіраўнікі секцыі: А.М. Гарагляд, Ю.В. Малицкі

1. Горегляд Елена Николаевна (кандидат филологических наук, доцент кафедры общего и русского языкознания Витебского государственного университета им. П.М. Машерова): *«К проблеме реализации принципа двуязычия в учебном процессе на филологическом факультете»*.

2. Горицкая Ольга Сергеевна (кандидат филологических наук, докторант кафедры общего языкознания Минского государственного лингвистического университета): *«Лексические шибболеты в русской речи жителей Беларуси (на материале интернет-коммуникации)»*.

3. Ковалёнок Светлана Викторовна (кандидат филологических наук, доцент, заведующий кафедрой русского языка для иностранных граждан факультета русского языка для иностранных граждан Минского государственного лингвистического университета); **Масло Алина Анатольевна** (кандидат филологических наук, доцент кафедры славистики и романистики факультета иностранных языков и литератур и современных культур (секция русского языка) Туринского государственного университета): *«Задачи создания аннотированного обучающего корпуса русской разговорной речи билингва»*.

4. Маліцкі Юрый Вячаслававіч (кандыдат філалагічных навук, старшы навуковы супрацоўнік аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Русізмы кніжнага паходжання як сродак вылучэння стылявой тэкставай дамінанты ў беларускім гутарковым маўленні».*

5. Півавар Кацярына Сяргееўна (аспірант кафедры беларускага мовазнаўства Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М. Машэрава): *«Францыск Скарына: вербальныя асацыяцыі ва ўмовах білінгвізму».*

6. Раткевич Марина Александровна (кандидат филологических наук, доцент специальной кафедры Института национальной безопасности): *«Динамика показателя “родной язык” для поляков Беларуси (по материалам переписей населения 1959–2009 гг.)».*

7. Свириденко Ольга Ивановна (кандидат педагогических наук, доцент кафедры белорусского и русского языкознания Белорусского государственного педагогического университета имени М. Танка): *«Формирование речевой культуры учащегося-билингва посредством реализации современных подходов к начальному лингвистическому образованию».*

СЕКЦЫЯ П ПРАБЛЕМЫ СУПАСТАЎЛЯЛЬНАГА ДАСЛЕДАВАННЯ БЛІЗКАРОДНАСНЫХ МОЎ

Падсекцыя 1

(пакой 1012, 10 паверх)

Кіраўнікі падсекцыі: Л.А. Гадуйка, А.І. Цімашэнка

1. Бурак Ірына Леанідаўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры беларускага і рускага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка): *«Пачынальнае значэнне злучальных злучнікаў у сучасных беларускай і рускай мовах».*

2. Годуйко Людмила Алексеевна (кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры общего и русского языкознания Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина): *«Рекламная функция прагматонимов (на матэрыяле номінацый молачнай і алкагольнай прадукцыі ад прайзводзіцеляў Брэстчыны)».*

3. Голубева Вікторыя Канстанцінаўна (малодшы навуковы супрацоўнік аддзела лексікалогіі і лексікаграфіі (сектар камп'ютарнай лінгвістыкі) Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Сінкрэтызм функцыянальных амонімаў у беларускіх і рускіх паэтычных тэкстах».*

4. Ляшук Вікторыя Марленаўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры славянскіх моў філасофскага факультэта Універсітэта імя

Мацея Бела ў Банскай Быстрыцы (Славакія): *«Да пытання параўнальнага вывучэння беларускай і рускай літаратурных моў»*.

5. Марозава Анастасія Андрэеўна (малодшы навуковы супрацоўнік аддзела лексікалогіі і лексікаграфіі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Нацыянальная адметнасць працэсу рэактывізацыі лексікі ў беларускай мове (у параўнанні з рускай)»*.

6. Паляшчук Наталля Вікенцьеўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык аддзела гісторыі беларускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Пытанні параўнальна-гістарычнага вывучэння беларускай і рускай моў»*.

7. Снігірова Наталля Аляксандраўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык аддзела славістыкі і тэорыі мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Лексемы сопух і сопуха ў рускіх, беларускіх і іншых славянскіх гаворках: да пытання матывацыі семантыкі»*.

8. Тимошенко Елена Ивановна (кандидат филологических наук, доцент кафедры русского, общего и славянского языкознания Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины): *«Мотивационная модель “помещенный в определенное место → хороший” в славянских языках»*.

9. Хвіланчук Юлія Леанідаўна (малодшы навуковы супрацоўнік аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Сінтаксічная інтэрферэнцыя ў беларускім маўленні»*.

10. Верамяюк Галіна Аляксандраўна (старшы выкладчык кафедры агульнага і рускага мовазнаўства Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна): *«Структура словаўтваральнай макракатэгорыі асабовых жаночых намінацый у беларускай і рускай мовах»*.

Падсекцыя 2

(пакой 302, 3 паверх)

Кіраўнікі падсекцыі: І.У. Ялынцава, І.У. Кандрацэня

1. Ванкевич Оксана Геннадьевна (кандидат филологических наук, научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Синтагматика лексико-семантических полей “Погода” и “Надвор’е”»*.

2. Елынцева Ирина Владимировна (кандидат филологических наук, ведущий научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Русские и*

белорусские фразеологизмы – элементы ЛСП цвета и неполевые фразеологические единицы с колоративным компонентом».

3. Кондратеня Ирина Владимировна (кандидат филологических наук, ведущий научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«О структуре лексико-семантических полей интереса в русском и белорусском языках».*

4. Кугейко Татьяна Петровна (кандидат филологических наук, научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Специфика адverbиальных сегментов в лексико-семантических полях речи русского и белорусского языков».*

5. Масловская Надежда Павловна (научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Типы членов вербативных ЛСГ – структурных элементов ЛСП “Движение без перемещения” / “Рух без перамяшчэння” в близкородственных русском и белорусском языках».*

6. Мельникова Лариса Алексеевна (кандидат филологических наук): *«Частицы в русском и белорусском языках».*

7. Чагайда Юлия Николаевна (кандидат филологических наук, научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Пересечение русского и белорусского ЛСП “Перемещение в пространстве” и “Перамяшчэнне ў прасторы” с другими полями».*

8. Юшкевич Ольга Сергеевна (кандидат филологических наук, научный сотрудник отдела белорусско-русских языковых связей Института языкознания имени Якуба Коласа Центра исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси): *«Партитивные отношения в ЛСП “Географический ландшафт” / “Геаграфічны ландшафт” в русском и белорусском языках».*

СЕКЦЫЯ Ш ДВУХМОЎНЫЯ СЛОЎНІКІ І ПРАБЛЕМЫ МІЖМОЎНАГА ПЕРАКЛАДУ

(пакой 1009, 10 паверх)

Кіраўнікі секцыі: В.Б. Пераход, В.І. Уласевіч

1. Буракова Марына Уладзіміраўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры «Беларуская і замежныя мовы» Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя П.В. Сухого), **Крышнёў Юрый Віктаравіч** (кандыдат тэхнічных навук, дацэнт, загадчык кафедры

«Прамысловая электроніка» Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя П.В. Сухого): *«Асаблівасці тэрмінаў інфармацыйна-вымяральной тэхнікі і ўкладанне руска-беларускага слоўніка».*

2. Кунцэвіч Любоў Пятроўна (кандыдат філалагічных навук, вядучы навуковы супрацоўнік аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Спосабы перадачы лексічных дыялектызмаў пры перакладзе мастацкага твора з беларускай мовы на рускую».*

3. Переход Ольга Борисовна (кандидат филологических наук, доцент, заведующий кафедрой общего и русского языкознания Брестского государственного университета имени А.С.Пушкина): *«Особенности семантической организации оригинального и переводного текстов (на материале стихотворения Максима Танка “Калі дрэвы паміраюць...” и его перевода на русский язык)».*

4. Трутчанка Алена Аляксандраўна (малодшы навуковы супрацоўнік аддзела лексікалогіі і лексікаграфіі (сектар камп'ютарнай лінгвістыкі) Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Рэалізацыя моўнай катэгорыі пэўнасці/няпэўнасці ў лірыцы Г. Ахматавай і яе перакладах на беларускую мову».*

5. Уласевіч Вікторыя Іванаўна (кандыдат філалагічных навук, вядучы навуковы супрацоўнік аддзела сучаснай беларускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Аб некаторых асаблівасцях новай лексікі беларускай мовы ў параўнанні з лексікай рускай мовы».*

6. Щербин Вячеслав Константинович (кандидат филологических наук, заведующий сектором Центра системного анализа и стратегических исследований НАН Беларуси): *«Развитие сравнительной металексикографии белорусского и русского языков в Беларуси».*

7. Яницкая Ада Юрьевна (кандидат филологических наук, доцент кафедры общего и русского языкознания Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина): *«Сокровище лексикографии».*

СЕКЦЫЯ IV

АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ РУСКАЙ І БЕЛАРУСКАЙ МОЎ

(пакой 1003, 10 паверх)

Кіраўнікі секцыі: В.І. Сянкевіч, І.Г. Дода

1. Гируцкий Анатолий Антонович (доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой общего и русского языкознания Белорусского государственного педагогического университета имени

М. Танка): *«Религиозная лексика в дискурсивном пространстве романа И. Шмелёва “Богомолье”».*

2. Дода Иван Геннадьевич (кандидат филологических наук, заместитель начальника государственного учреждения «Научно-практический центр Государственного комитета судебных экспертиз Республики Беларусь»): *«О расширении сферы применения прикладных лингвистических знаний и их роли в правовой области деятельности».*

3. Забаштанская Оксана Игоревна (кандидат филологических наук, доцент кафедры русского языка как иностранного Белорусского государственного университета культуры и искусств): *«Национально-культурный компонент в названиях туристско-рекреационных объектов на территории Беларуси».*

4. Іўчанкаў Віктар Іванавіч (доктар філалагічных навук, прафесар, загадчык кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта): *«Моўная дывергенцыя і канвергенцыя: уплыў на вытворчасць медыятэксту».*

5. Клундук Святлана Сяргееўна (кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры журналістыкі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна): *«Феномен персаніфікацыі ў публіцыстычным дыскурсе перыядычнага друку Берасцейшчыны».*

6. Сянкевіч Васіль Іванавіч (prof. drhab., kierownik Katedry Filologii Rosyjskiej i Komparatystyki Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Instytut Neofilologii Badań Interdyscyplinarnych (Polska); прафесар, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры агунаадукацыйных дысцыплін і методык выкладання Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна): *«Ідэнтыфікацыя асобы і катэгорыя пафасу».*

7. Сяргеева Алена Міхайлаўна (кандыдат філалагічных навук, старшы навуковы супрацоўнік аддзела сучаснай беларускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі): *«Сродкі выражэння прыслоўнай інтэнсіўнасці».*

8. Федунова Татьяна Вячеславовна (кандидат филологических наук, заместитель заведующего протокольно-редакционным отделом управления протокольной и документационной работы Аппарата Совета Министров Республики Беларусь): *«Лингвистическая экспертиза: статус и объем понятия».*

Заклучнае пасяджэнне

17.00 – 17.30

(пакой 302, 3 паверх)